

ЗП 6104

ЗП 6105

ЗП 6106

ЗАКОНОПРОЄКТИ ЩОДО СОЦІАЛЬНОГО І ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ОСІБ, СТОСОВНО ЯКИХ ВСТАНОВЛЕНО ФАКТ ПОЗБАВЛЕННЯ ОСОБИСТОЇ СВОБОДИ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ, ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ

ЧОМУ ЗАКОНОПРОЄКТИ 6104, 6105 та 6106 ВАРТО ПІДТРИМАТИ?

Швидка відповідь: бо на нього вже протягом 5 років очікують колишні та теперішні заручники і полонені, та їхні родини - як в'язні окупованого Криму (в тому числі, перевезені до РФ), так і в'язні ОРДЛО

НА КОГО ПОШИРЮЄТЬСЯ ДІЯ ЗАКОНОПРОЄКТУ?

- військові, які потрапили в полон
- цивільні заручники, в тому числі:
- ув'язнені з політичних причин та у зв'язку з реалізацією фундаментальних прав
- ув'язнені з метою шантажу України
- члени сімей перелічених категорій

НА КОГО ДІЯ ЗАКОНУ НЕ ПОШИРЮЄТЬСЯ?

Особи з судовим вироком щодо злочинів проти основ нацбезпеки України, воєнних злочинів і злочинів проти людяності. Розгляд заяви призупиняється на час розслідування.

ХТО УХВАЛЯЄ РІШЕННЯ, ЧИ ПІДПАДАЄ ОСОБА ПІД ДІЮ ЗАКОНУ?

Комісія з питань встановлення факту позбавлення особи особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, яка утворюється при МінРе. До її складу входять в тому числі представники громадськості.

ЯКОЮ Є ПРОЦЕДУРА УХВАЛЕННЯ РІШЕННЯ КОМІСІЄЮ?

- Особа, її представник або членом сім'ї подає заяву, а також додаткові документи, які підтверджують факт позбавлення особи особистої свободи внаслідок агресії (наприклад, заяви щонайменше 3 свідків), довідку з ЄРДР тощо
- Комісія робить додаткові запити для перевірки фактів та обставин
- Комісія виносить рішення під час засідання
- Внесення даних до Єдиного реєстру осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України

FAQs

ЧИ НАДАЄ ЦЕЙ ЗАКОНОПРОЄКТ СТАТУС?

Ні, законопроект пропонує процедуру та критерії для встановлення фактів незаконного позбавлення волі, не запроваджуючи жодних статусів, для уникнення стигматизації. Але при цьому документ пропонує широкий спектр соціальної та правової підтримки.

ЧОМУ У ДОКУМЕНТІ НЕ ВЖИВАЄТЬСЯ ТЕРМІН "ПОЛІТВ'ЯЗЕНЬ"?

У світовій практиці статус "політв'язня" або "в'язня сумління" надається виключно неурядовими організаціями, а не державами. Таке формулювання в законодавстві не є доречним. Відтак, була віднайдена інша формула, яка дозволяє підтримати тих самих людей, використовуючи не риторичне формулювання, а нормативне.

ЧОМУ В ДОКУМЕНТІ НЕ ЗГАДУЄТЬСЯ РОСІЙСЬКА ФЕДЕРАЦІЯ?

Закони повинні мати універсальний характер. До того ж, як свідчить досвід, в'язні агресії РФ проти України можуть затримуватися і на території третіх держав.

Що може зробити народний депутат?

Написати в соцмережах про підтримку законопроекту 6104 і чому він важливий, закликати інших депутатів зробити так само.
Виступати з відповідними заявами в медіа.

Обговорити питання із фракцією та звернутися особисто до інших депутатів із закликом про підтримку документу.

Виступити на комітеті (в разі актуальності) на підтримку законопроекту за основу та в цілому.

Проголосувати "за" законопроект за основу та в цілому.

ЯКІ ПРОБЛЕМИ ВИРІШУЄ ПРИЙНЯТТЯ ЗП 6104 ТА ПОВ'ЯЗАНІ З НИМ ЗАКОНОПРОЄКТИ №6105 ТА №6106?

Відсутність достатньої соціальної підтримки та гарантій з боку держави особам, позбавленим особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та їхнім родинам.

У законодавстві відсутні критерії визначення, хто є особою, позбавленою особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, а також підстави та процедури встановлення такого факту

СУТЬ ПРОБЛЕМИ

Сотні громадян України постраждали фізично та психологічно внаслідок ув'язнення окупаційною владою Криму та частини Донбасу через боротьбу за суверенітет України, громадянську позицію, у зв'язку з реалізацією своїх фундаментальних прав. З роками проблема не зменшується. Станом на жовтень 2021 року щонайменше 296 осіб утримуються в ОРДЛО, ще 120 – в окупованому Криму та на території РФ.

Хоча держава надавала певну допомогу таким особам та їхнім родинам, утім, по-перше, це не гарантовано законом, а по-друге, системний підхід до такої підтримки так і не був запроваджений. Наприклад, рішення про реабілітацію ухвалювалося в ручному режимі.

Наразі у законодавстві не міститься переліку підстав, згідно з якими окремі категорії осіб можуть бути визнані позбавленими особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, не визначені критерії, за якими особа, яка, скажімо, утримується незаконними збройними формуваннями в Донецьку, може претендувати на підтримку з боку держави.

На практиці на рівні діяльності Міжвідомчої комісії при МінРе це означає надмірну суб'єктивність в ухваленні рішення щодо того, хто може отримати відповідну державну допомогу, а хто ні.

До того ж, кожна родина змушена звертатися до комісії щорічно і знову доводити, що родич є особою, позбавленою особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України.

ЯК ЦІ ЗП ДОПОМОЖУТЬ ВИРІШИТИ ЦІ ПРОБЛЕМИ?

Законопроект передбачає такі гарантії:

щорічна грошова допомога в'язню (або членам сім'ї) - під час перебування в ув'язненні.

одноразова грошова допомога після звільнення.

одноразова грошова допомога у разі загибелі (смерті) такої особи в ув'язненні, або протягом року після звільнення;

відшкодування витрат на професійну правову допомогу в ув'язненні

безоплатна вторинна правова допомога під час ув'язнення та після звільнення для захисту прав, порушених через позбавлення свободи

медична та реабілітаційна, у тому числі психологічна допомога,

санаторно-курортне лікування або одержання компенсації його вартості

соціальна та професійна адаптація

соціальний супровід, соціальні послуги, у тому числі влаштування до соціальних закладів (установ)

відновлювальні (постізоляційні, реінтеграційні) заходи, заходи з адаптації, підтримки, супроводу

першочергове право на забезпечення жилими приміщеннями, якщо таке житло є єдиним місцем проживання.

збереження місця роботи (посади) упродовж ув'язнення, а також протягом 6 місяців реабілітації

ваучер для перепідготовки, спеціалізації, підвищення кваліфікації, отримання освіти

після звільнення – право на отримання матеріального забезпечення, страхових виплат та послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням

на час позбавлення свободи та протягом 6 місяців – звільнення від обов'язку виконання зобов'язань, нарахування та сплати (передання) неустойки (штрафу, пені) за порушення зобов'язань. Після звільнення – на реструктуризацію заборгованості. Родина має право на реструктуризацію заборгованості.

У законопроекті визначені категорії осіб, які можуть звертатися для встановлення факту того, що вони є особою, позбавленою особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України. Також виписано критерії. Хоча перелік таких критеріїв не може бути вичерпним через складність обставин "гібридної" війни, однак він значно полегшує роботу Комісії.

Визначається процедура встановлення факту такого позбавлення особистої свободи.

Передбачається створення відповідного реєстру, до якого вноситиметься інформація, необхідна для надання різних видів допомоги прозоро та безперешкодно.

Документ встановлює процедуру, згідно з якою родина подає заяву один раз, комісія розглядає її один раз і, в разі позитивного рішення, вносить відомості про людину до реєстру. За наслідками особа та її родина на підставі внесення до цього реєстру отримує відповідну допомогу без потреби повторного підтвердження фактів.